

национальной безопасности США / В. Писарев // США-ЭПИ. – 1997. – № 6. – С. 5–16.

6. Цицерон М. О старости. О дружбе. Об обязанностях / М. Цицерон. – М., 1999. – С. 131.

7. Спиноза Б. Богословско-политический трактат / Б. Спиноза // Антология мировой политической мысли. – М., 1997. – Т. 1. – С. 350.

8. Монтескье Ш. Избранные произведения / Ш. Монтескье. – М., 1995. – С. 258, 257, 317.

9. Кардашова И. Б. О Категориально-понятийный аппарат теории национальной безопасности / И. Б. Кардашова // Российский следователь. – 2005. – № 5. – С. 51–55.

10. Реймерс Н. Ф. Природопользование : словарь-справочник / Н. Ф. Реймерс. – М. : Мысль, 1990. – 637 с.

11. Закон України “Про охорону навколишнього природного середовища” від 25.06.1991 // Відомості Верховної ради України. – 1991. – № 41.

12. Гофман К. Г. Экономика природопользования (из научного наследия). – М. : Эдиториал УРСС, 1998. – 269 с.

13. Хлобистов Є. В. Екологічна безпека трансформаційної економіки / Є. В. Хлобистов. – К. : Агенство “Чорнобильінтерінформ”, 2004. – 336 с.

УДК 378:372.77 (477)

Якименко О. О., здобувач, НАДУ

ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА РЕАЛІЗАЦІЮ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

На основі аналізу організаційно-правового механізму державного регулювання трансформації вищої освіти здійснено спробу виявити основні його проблеми та запропонувати шляхи удосконалення.

Ключові слова: *державне регулювання трансформації вищої освіти, організаційно-правові засади, механізм державного регулювання трансформації вищої освіти в Україні.*

Based on the analysis of organizational and legal mechanism of state regulation of transformation of higher education in an attempt to identify its main problems and suggest ways of improvement.

Keywords: *state regulation of higher education transformation, organizational and legal framework, the mechanism of state regulation of the transformation of higher education in Ukraine.*

Постановка проблеми. Історія неодноразово доводила, що переломні події в житті суспільства завжди викликають подальшу трансформацію діяльності освітніх закладів, зокрема і можливості державного регулювання освітою. Державотворчі процеси в Україні наприкінці ХХ ст. не стали винятком. Набуття Україною державної незалежності об'єктивно викликало структурні й трансформаційні зміни в системі регулювання вищої освіти. У новому становищі опинилася Вища школа, що, пов'язане здебільшого з її орієнтацією на потреби інформаційного суспільства та необхідністю реагування на загальносвітові тенденції. На сучасному етапі розвитку української держави та реформування освітньої галузі, дослідження організаційно-правового механізму зумовлене необхідністю підвищення ефективності діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, що зумовлює застосування нових підходів в управлінні освітою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сутність, структура та окремі аспекти механізмів державного управління були предметом плідної уваги широкого кола вітчизняних та зарубіжних дослідників (В. Авер'янова, О. Амосова, Г. Астапової, Г. Атаманчука, В. Бакуменка, І. Булеєва, П. Єгорова, О. Єрмоменко-Григоренка, В. Князева, О. Ковалюка, В. Коломийчука, О. Коротича, М. Круглова, А. Кульмана, М. Лесечка, Ю. Лисенка, В. Малиновського, О. Маткова, Н. Мойсеєва, Н. Нижник, О. Оболенського, Г. Одінцової, Р. Рудніцької, З. Рум'янцева, Ю. Тихомирова, Л. Юзькова та ін.). Разом із тим, питання механізмів державного регулювання різних галузей, у тому числі й сфери освіти, залишаються розробленими недостатньо. Актуальність цих досліджень обумовлюється також важливістю трансформаційних процесів, що відбуваються в системі вищої освіти.

Постановка завдання. Мета роботи – визначення й обґрунтування особливостей реалізації в Україні організаційно-правового механізму державного регулювання трансформації вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Організаційно-правовий механізм державного регулювання трансформації вищої освіти можна визначити як систему взаємопов'язаних правових засобів та структурно-організаційних інструментів, за допомогою яких здійснюються і регулюються суспільні відносини між суб'єктами та об'єктами регулюючого впливу в умовах соціально-економічних змін, спрямованих на трансформаційне перетворення вищої освіти.

Механізм організаційно-правового забезпечення трансформації вищої освіти базується на сукупності таких статутних понять, як функції та компетенція суб'єктів регулювання (предмети відання, права й обов'язки), форми діяльності, форми відповідальності та контролю, гарантії діяльності. Виходячи з цього, до структурних елементів механізму організаційно-правового забезпечення державного регулювання трансформації вищої освіти слід віднести такі: засоби правового регулювання й організаційного забезпечення

цієї діяльності. Поділ на зазначені складові є достатньою мірою умовним, однак дозволяє системно підійти до аналізу правових актів з метою визначення причин недостатньої ефективності правового регулювання та організаційного забезпечення зазначених відносин та їх оптимізації.

Найважливішою основою механізму організаційно-правового регулювання трансформації вищої освіти виступає система правових норм, що містяться в законодавчих та інших нормативно-правових актах, які закріплюють правовий статус, права, обов'язки і регулюють порядок взаємовідносин суб'єктів регулювання.

На сучасному етапі розвитку української держави та реформування освітньої галузі дослідження механізмів державного регулювання, їх структурних елементів зумовлене необхідністю застосування нових підходів до управління освітою, що сприятимуть підвищенню ефективності діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Перша особливість реалізації організаційно-правового механізму державного регулювання вищої освіти пов'язана з необхідністю збереження та розвитку накопиченого науково-педагогічного, матеріально-технічного, інтелектуального й інформаційного потенціалу вищих навчальних закладів (далі – ВНЗ).

Цього потребують зміни, які зараз відбуваються в економіці держави. Слід відзначити, що вони (зміни) вимагають створення такого механізму функціонування системи вищої освіти, що створення умов для ефективної діяльності ВНЗ потребує рішення двоєдиного завдання – подолання негативних тенденцій у вищій школі та здійснення їх реорганізації відповідно до сучасних світових вимог і тенденцій.

На часі є актуальним питання про роль держави в організації освіти й ефективність її регулюючої функції. У цілому держава все більше сприймається в глобальному контексті швидше як "помічник", "регулятор", "партнер", "каталізатор", ніж як прямий постачальник зростання або соціальних послуг [1].

У дослідженні Марека Квієка "Глобалізація і вища освіта" відзначається, що держави по суті неефективні за наявності глобальних ринкових сил. Управління національною економікою і соціальною сферою стає все більш неадекватним. Міжнародні ринки капіталу функціонують поза контролем національних урядів ...роль держави зведена до ролі "нічного сторожа", що підтримує закон і порядок..." [2, с. 110].

Державна політика України проголошує необхідність формування соціальної держави. Нарешті неолібералізм у сфері освіти в Україні заохочує відмову держави від відповідальності за соціальне благополуччя громадян. Відповідно до позиції неолібералів, держава не повинна займатися підтримкою соціальних програм, у тому числі й освіти.

Управлінський дефіцит полягає у відсутності в українській освіті системи прогнозів та запитів ринку за спеціальностями підготовки кваліфікованих кадрів. У європейських країнах існує розвинена інфраструктура моніторингу якості освітньої сфери та контролю якості освіти. Практика організа-

ції регулярного моніторингу якості освіти здійснюється в Західній Європі з 1985 р. Ініціаторами в даному починанні виступили Великобританія, Франція і Нідерланди. Наприклад, у Великобританії на інституційному рівні зазначені функції покладені на Агентство із забезпечення якості, Агентство за статистикою вищої школи, Аналітичний інститут вищої школи та Королівську інспекцію [3, с. 113].

Світовий досвід показує, що модернізація економіки і суспільства починається з розвитку вищої освіти. Хронічним явищем в історії української вищої освіти був конфлікт між кращими студентами, викладачами та владою, який державними структурами здебільшого вирішувався силовими методами на шкоду ВНЗ та підготовці гідної інтелектуальної еліти.

Політико-правовий аспект має значний вплив на механізми державного регулювання:

- відсутність політичної волі в запровадженні сутнісних змін та бажання реалізувати ці зміни в багатьох виконавців;

- нерозуміння основоположних принципів формування механізмів державного регулювання трансформації вищої освіти і, відповідно, сутності та змісту трансформаційних процесів, запровадження яких декларується формально;

- перекладання відповідальності за дії та їх наслідки на посередників та об'єктивні обставини;

- недостатня компетентність вищого ешелону керівників у питаннях стратегічного управління й прогнозування, у закономірностях та особливостях реалізації ринкових механізмів розвитку економіки, формування фінансово-економічної основи функціонування сфери освіти;

- недосконалість правового механізму (суперечливість окремих актів і положень, неповнота правових документів), що унеможлиблює запровадження змін (структурно-організаційних, процесних, фінансових та інших) та отримання позитивного результату.

Під системою державних органів і установ ми розуміємо сукупність взаємодіючих самоврядних систем, які виступають в якості складових частин. Разом з тим, конкретна державна функція, покладена на ту чи іншу сукупність державних органів і установ (наприклад, регулювання вищої освіти), визначає специфіку їхньої системної організації.

Говорячи про систему освіти України, складність виникає у зв'язку з тим, що в Україні формуються і розвиваються взаємодіючі між собою системи, у рамках яких починають функціонувати свої підсистеми, що виконують певні функції.

Таким чином, виходячи із загальнозначущої ролі освіти в країні, побудова цілісної та структурованої системи виконавчих органів, що регулюють праввідносини у сфері вищої освіти, є одним з першорядних завдань.

Слід чітко розмежовувати безпосередньо «систему» державних органів і їх «структуру». Так, нерідко при визначенні цих понять виникає плутанина [4, с. 49, 51]. Ефективність заходів щодо раціоналізації системи і стру-

ктури державних органів багато в чому залежить від з'ясування сутності зазначених вище понять, об'єктивних причинних зв'язків і закономірностей, що визначають їх розвиток, урахування цих закономірностей у практичній діяльності. Без цього важко знайти раціональний баланс і правильне співвідношення між системою в цілому та її структурними ланками, галузевими, функціональними і територіальними органами управління. Разом з тим, система і структура державного органу не можуть існувати окремо один від одного – структура не існує поза системою.

Так, поняття «система органів виконавчої влади» відмінне від поняття «орган виконавчої влади». Поняття «система органів виконавчої влади», закріплюючи основні властивості органів, відображає, насамперед, спосіб зв'язку між органами, ієрархічність їх побудови. Самі органи в даному випадку відступають на другий план, утворюючи структурні ланки у складі єдиної системи. Відповідно до Конституції України система органів виконавчої влади має ієрархічну будову, яка відповідає державному устрою і визначає порядок взаємовідносин між різними рівнями виконавчої влади.

Відтак, загальними ознаками системи державних органів та установ у сфері вищої освіти є цілісність, ієрархічність, структурованість і множинність, а спеціальними ознаками – функціональна спрямованість [5, с. 579]. Таким чином, під системою державних органів і установ, що забезпечують реалізацію конституційного права на вищу освіту, слід розуміти сукупність взаємодіючих як у порядку підпорядкованості, так і рівноправних самоврядних систем, виступають структурними елементами, основним завданням яких є регулювання процесу реалізації конституційного права на вищу освіту шляхом здійснення своєї компетенції в частині створення нормативно-правової бази у сфері вищої освіти, безпосереднього виконання і дотримання нормативних документів, контролю та нагляду за виконанням встановлених норм, захисту порушених прав. При цьому важливим фактором такої взаємодії є розмежування компетенцій структурних елементів системи таким чином, щоб їх повноваження не перетиналися, але в той же час не залишалося сфери, не віднесеної до предмета відання органу цієї системи.

Загальновідомо, що українське законодавство недосконале, однак проведені реформи в різних областях орієнтовані на усунення даних недоліків у законодавчій і у виконавчій сферах. Органів управління освітою торкнулися, насамперед, дві з них – освітня реформа (реструктуризація системи вищої освіти в рамках Болонського процесу) і адміністративна реформа (реструктуризація органів виконавчої влади з метою їх оптимізації). Реформи не завершені, а державні органи та установи в галузі освіти опинилися на перехідному етапі. У зв'язку з цим необхідно визначити, чи існує система державних органів і установ, що реалізують конституційне право на вищу освіту в рамках даних реформ.

Управління вищою освітою в Україні здійснюється системою органів державного управління й органів місцевого самоврядування.

Реалізація функцій державного регулювання покладена на Кабінет Міністрів України, який через механізми державного управління в межах своєї компетенції видає постанови та розпорядження, обов'язкові до виконання на території України. Відповідно до чинних нормативно-законодавчих актів безпосередньо організацію, регулювання і координацію діяльності вищих навчальних закладів (далі – ВНЗ) покладено на центральні та місцеві органи державного управління, які шляхом застосування державно-владних повноважень здійснюють адміністративне управління.

Центральним органом державного управління ВНЗ в Україні є центральний орган виконавчої влади – Міністерство освіти і науки України (далі – МОН). МОН забезпечує формування державної політики у сфері освіти, який бере участь у професійній підготовці кадрів, у визначенні перспектив і напрямів розвитку вищої освіти, вимог до її змісту рівня й обсягу, нормативів матеріально-технічного, фінансового забезпечення ВНЗ. Адміністративне управління закладами вищої освіти, з одного боку, підпорядковане МОН України, а з другого – обласній державній адміністрації. Остання аналізує стан освіти в регіоні (області), організує розробку й виконання регіональних програм розвитку освіти національних меншин, а також державне інспектування підпорядкованих установ, у тому числі післядипломної освіти.

Державна освітня політика, як сформульована й оголошена програма дій щодо модернізації системи вищої освіти у контексті Болонського процесу, є визначальним інструментом впливу держави на цю галузь. Тому варто визначити правові, політичні та фінансові механізми державного регулювання трансформаційних процесів і подальшого розвитку вищої освіти України відповідно до загальної Декларації прав людини.

Державна політика у сфері вищої освіти в Україні ґрунтується на:

– законодавчих актах про освіту (Закони «Про освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про вищу освіту»);

– міжнародних договорах, ратифікованих Верховною Радою України (документи Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи);

– указах і розпорядженнях Президента України, постановах Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України у сфері вищої освіти, наказах спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері освіти, інших органів центральної виконавчої влади, яким підпорядковані навчальні заклади; наказах та розпорядженнях місцевих органів виконавчої влади, прийнятих у межах їх компетенції;

– стратегічних документах розвитку освіти (доктрини, програми, концепції) (насамперед, Національна доктрина розвитку освіти, Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року).

Закон України «Про освіту» є базовим правовим актом чинного законодавства, спрямованим на регулювання правовідносин у даній сфері, який закріплює правові, організаційні, фінансові та інші засади функціонування

національної системи освіти. Законом України «Про освіту» встановлено, що державна політика у сфері освіти визначається Верховною Радою України відповідно до Конституції України і здійснюється органами державної виконавчої влади та органами місцевого самоврядування [6, ч. 2 ст. 4]. Міністерство освіти і науки бере участь у визначенні державної політики у сфері освіти, науки, професійної підготовки кадрів, визначає пріоритетні напрями розвитку у сфері освіти, розробляє державні стандарти освіти та ін. [6, ст. 12]. Органи місцевого самоврядування розробляють пропозиції щодо формування державної політики у сфері освіти, вирішують у межах своїх повноважень питання навчально-виховної, науково-дослідної, методичної, економічної і фінансово-господарської діяльності навчальних закладів тощо [6, ст. 14].

Державну політику у сфері вищої освіти визначає Верховна Рада України, а реалізують Кабінет Міністрів України та центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки [7].

Підзаконні правові акти у сфері вищої освіти регулюють відносини у таких основних напрямках, як удосконалення системи управління освітою, стандартизація змісту освіти, ліцензування, атестація й акредитація ВНЗ, гуманізація і демократизація освіти, методологічна переорієнтація процесу навчання на розвиток особистості [8, с. 1112].

Організаційною основою державної політики виступають також програми розвитку освіти, розроблені та прийняті органами державної влади [9, с. 32]. Зокрема, у 2002 р Указом Президента України була затверджена Національна доктрина розвитку освіти, що визначила мету державної освітньої політики, стратегію й основні напрямки розвитку освіти в Україні. Як підкреслює О. Зигало, стратегія розвитку змісту освіти полягає в тому, що вона виступає одночасно й інструментом, й засобом реалізації загальнонаціональних інтересів і пріоритетів держави [10, с. 4]. Згідно з Національною доктриною розвитку освіти метою державної політики в галузі розвитку вищої освіти є створення умов для розвитку особистості і творчої самореалізації кожного громадянина України, виховання покоління людей, здатних ефективно працювати та навчатися протягом усього життя, оберігати й примножувати цінності національної культури та громадянського суспільства, розвивати і зміцнювати суверенну, незалежну, демократичну, соціальну та правову державу як невід'ємну складову частину європейської та світової спільноти [11]. У Доктрині також акцентується увага на необхідності направлення матеріальних, фінансових, кадрових і наукових ресурсів суспільства і держави на забезпечення якості освіти, яке «визначається на основі державних стандартів освіти та оцінки громадськістю освітніх послуг» [там само].

Основні напрямки державної політики у сфері вищої освіти визначено Конституцією України, Законами України «Про освіту» і «Про вищу освіту», актами Президента України й Кабінету Міністрів України. Законом

України «Про вищу освіту» регулюються суспільні відносини в навчанні, вихованні, професійній підготовці громадян України.

З 2004 р. розпочалися спроби трансформувати українську систему вищої освіти під визначені стандарти шляхом державного регулювання. Головним засобом такого регулювання мала стати нова редакція Закону України «Про вищу освіту», кілька проектів якого безуспішно розглядали у Верховній Раді України до 2014 року, і, нарешті, закон був прийнятий 01.07.2014 р.

Закону певною мірою враховує стандарти та рекомендації Європейського простору вищої освіти (ЄПВО), які відображені в основних документах Болонського процесу, і припускає такі зміни:

- ліквідацію освітніх рівнів вищої освіти (неповна, базова, повна);
- ліквідацію освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст»;
- ліквідацію рівнів акредитації вузів (I-IV);
- введення освітньо-наукового рівня «доктор філософії»;
- введення чіткої градації вузів (класичний / профільний університет, академія, коледж, професійний коледж);
- істотне розширення автономії та академічних свобод, громадського самоврядування у вузах, зокрема, вводиться ряд норм щодо фінансової діяльності (право відкривати рахунки, користуватися банківськими кредитами, не використовувати тендерні процедури, право визначати плату за навчання тощо).

Новий закон «Про вищу освіту» задокументував ці положення, але, на жаль, поки що вони не всі працюють.

З 2005 року, коли Україна приєдналася до декларації міністрів освіти Європи про створення «Європейського простору у сфері вищої освіти», регулювання трансформації вищої освіти в Україні відбувається у руслі Болонського процесу.

У 2007 р МОН затверджено «План дій щодо забезпечення якості вищої освіти України та його інтеграції в європейський і світовий освітній співтовариство на період до 2010 г.» (Наказ МОН від 13.07.2007 № 612).

У 2006/2007 навчальному році впроваджена пілотна Європейська кредитно-трансферна система (ECTS) у вищих навчальних закладах України III-IV рівнів акредитації.

У грудні 2007 р. Українська асоціація студентського самоврядування стала членом Європейського студентського союзу (European Student's Union).

Прослідкуємо далі трансформацію вищої освіти, відповідно до стандартів та рекомендацій Європейського простору вищої освіти (ЄПВО).

У 2008 р. створено робочу групу МОН щодо створення національної рамки кваліфікацій системи вищої освіти (Наказ МОН від 03.07.2008 р. № 602) і яка була розроблена і затверджена у 2011 році.

З 2008 р. з ініціативи Конфедерації роботодавців України та Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та праці розробляється законопроект про національну систему кваліфікацій. У березні 2010 р

планується спеціальна конференція Академії педагогічних наук України з питань національної рамки кваліфікацій.

У квітні 2008 року Україна стала повноправним урядовим членом Європейського реєстру забезпечення якості (ЄС) A11).

Починаючи з 2008 р., Вищою атестаційною комісією України та Комітетом Верховної Ради України з питань науки і освіти розроблялися законопроекти про атестацію наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, які обговорювалися на національному рівні, але не знайшли підтримки всіх зацікавлених сторін.

З 2009/2010 навчального року у ВНЗ України запроваджується Європейська система трансферу і накопичення кредитів (ЄКТС), її ключові документи («Аплікаційна форма студента», «Угода про навчання», «Угода про практичну підготовку та зобов'язання про якість», «Академічна довідка», «Додаток до диплома Європейського зразка») відповідно до вимог Довідника користувача ЄКТС, затвердженого Європейською Комісією 6 лютого 2009 (Наказ МОН від 16 жовтня 2009 № 943).

19 січні 2010 р. прийнято ЗУ «Про внесення змін до Закону України «Про вищу освіту» щодо питань студентського самоврядування» (№ 1798-У1).

До ініціатив МОН можна віднести впровадження системи рейтингової оцінки ВНЗ, яка відповідає Болонським принципам, докорінна зміна механізму державної підсумкової атестації випускників ЗНЗ і перехід до ЗНО; перегляд механізмів формування державного замовлення на навчання студентів у ВНЗ; розробку концепції магістерської підготовки; створення дослідницьких університетів; а також створення Національної рамки кваліфікацій, Національної системи дескрипторів кваліфікації фахівців, Національного кваліфікаційного агентства, Національного освітнього акредитаційного центру, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

На рівні МОН було порушено питання адаптації українського законодавства до тих принципів, що взяті за основу освітньою системою у Європі та провідних країнах світу. Серед них: повна автономія ВНЗ, їх право самостійно розпоряджатися власними коштами, свобода у визначенні академічних стратегій та підходів. Тобто, регулятивні функції переважають над управлінськими.

Отже, застосовуючи механізми державного регулювання трансформації вищої освіти, українські органи влади стимулюють ВНЗ до самостійного розвитку й інноваційної діяльності, що акцентовано у Законі «Про вищу освіту».

Модернізація освіти являє собою узгоджену позицію Уряду України, відтак, для досягнення певної мети необхідно вдосконалити механізми управління на рівні законодавчої ініціативи та використання владних повноважень. Одним із важливих політичних механізмів має стати аналіз державної політики в освіті, який повинен врахувати зміни на ринку праці в Україні за останні десятиліття: у характері роботи; скороченні рівня довгострокового контрактного працевлаштування та зростанні рівня самозайнятості; зростанні безробіття серед тих, хто не отримав знань, необхідних у нових

економічних умовах; дефіциті кваліфікованої робочої сили; вплив нових інформаційно-комунікативних технологій; зростанні внутрішньої і зовнішньої мобільності робочої сили. У виробленні стратегії реформування системи освіти в Україні важливе усвідомлення політиками необхідності аналізу причин невиконання прийнятих раніше законів, доктрин, програм. Так, використання державних освітніх стандартів можна розглядати як процес координації, регулювання, у тому числі через правові інструменти, діяльності суб'єктів господарювання в процесах життєвого циклу надання освітніх послуг та формування фахівця, тобто як прояв дії засобів правового й організаційного механізмів. Однак визначені освітніми стандартами параметри відображають і потреби суспільства, включають у себе вимоги до основних освітніх програм, у тому числі до обов'язкового змісту програм вищої школи. Отже, у цьому контексті стандартизацію освіти можна розглядати як прояв соціального механізму в регулюванні трансформації вищої освіти.

Правовий механізм регулювання трансформації вищої освіти покликаний регулювати правовідносини між суб'єктами реалізації освітньої політики й освітньої діяльності системи вищої освіти.

Висновки. Підсумовуючи, зазначимо, що правовий механізм системи регулювання вищою освітою являє собою сукупність міжнародно-правових актів, зобов'язань України, Конституції України, законів України, підзаконних нормативних правових актів та індивідуальних актів застосування, покликану здійснювати регулювання правовідносин між суб'єктами освітньої діяльності в процесі впливу на сферу освіти.

Організаційний механізм регулювання вищої освіти – послідовно й обґрунтовано застосовувана сукупність організаційно-системного, організаційно-адміністративного та організаційно-інформаційного аспектів. Особливостями організаційно-правового механізму державного регулювання трансформації вищої освіти є самостійний розвиток та інноваційна діяльність, що акцентовано в Законі України «Про вищу освіту», а саме: повна автономія ВНЗ, їх право самостійно розпоряджатися власними коштами, свобода у визначенні академічних стратегій і підходів.

Перспективними напрямками подальших досліджень ми вважаємо такі: 1) розглянути інші механізми державного регулювання трансформації вищої освіти (економічний, фінансовий, соціальний, мотиваційний); 2) виробити комплексний механізм державного регулювання вищої освіти в Україні.

Список використаних джерел

1. Крижко В. В. Аксіологічний потенціал державного управління освітою : навч. посіб. [Електронний ресурс] / В. В. Крижко, І. О. Мамаєва. – К. : Освіта України, 2005. – Режим доступу: www.biblioteka.uz.ua/files/kniga.Doc.
2. Квієк М. Глобалізація і вища освіта / М. Квієк // Вища освіта. – 2001. – № 4–5. – С. 107–117.
3. Вахгитайн В.С. Обеспечение качества: Опыт стран ОЭСР /

В.С. Вахгитайн, Т.А. Мешкова // Актуальные вопросы развития образования в странах ОЭСР. – М., 2005. – 152 с.

4. Игнатюк Н.А. Как используются понятия «система» и «структура» федеральных органов власти в конституционном законодательстве / Н.А. Игнатюк // Журнал российского права. – 1999. – № 9. – С. 45–49.

5. Пронина В.С. Правовое регулирование органов исполнительной власти / В.С. Пронина // Журнал российского права. – 1998. – № 2. – С. 29–35.

6. Про освіту : Закон України від 23.05.1991 р. № 1060-ХП // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 34. – Ст. 451.

7. Про вищу освіту : Закон України від 17.01.2002 р. № 2984-П // ВВР України. – 2002. – № 20. – Ст. 134.

8. Шаповал Р. Правове регулювання освіти в Україні [Електронний ресурс] / Р. Шаповал // Форум права. – 2011. – № 1. – С. 1110–1115. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-1/l1srvovu.pdf>.

9. Полонский В.М. Словарь по нятий и терминов по законодательству РФ / В.М. Полонский. – М. : Москов. ин-т развит. образов. систем. – 1995. – 58 с.

10. Зигало О.А. Сучасні тенденції розвитку освітньої політики в Україні [Електронний ресурс] / О.А. Зигало // Державне управління: теорія та практика. – 2009. – № 2. – 7 с. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/dutp/2009_2/doc_pdf/Zygalo.pdf.

11. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України від 17.04.2002 р. № 347/2002 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 16. – С. П. – Ст. 860.